

Försäkringsförmedlarens ansvar

av Eva Wågberg

Eva Wågberg
eva.wagberg@skandiabanken.se

Försäkringsförmedlaren ansvarar för att vidarebefordra information mellan försäkringsgivaren och försäkringstagaren. För närvarande saknas det tydliga riktlinjer för vad som faktiskt ingår i försäkringsförmedlarens verksamhetsbegrepp och därmed vilket ansvar som följer för förmedlaren. I sin roll som försäkringstagarens representant kan förmedlaren inte på något sätt överta försäkringsavtalsparternas ansvar.

Försäkringsförmedlare har idag en stor betydelse för personer, såväl fysiska som juridiska, som avser att teckna försäkring för att uppbära önskat skydd. Genom förmedlarens roll behöver försäkringstagaren inte själv undersöka de olika försäkringsgivarnas utbud. Istället kan försäkringstagaren göra sitt slutliga val med hjälp av förmedlaren. Försäkringsförmedlaren bär i detta arbete naturligtvis ett stort ansvar, vilket är reglerat i Lag (2005:405) om försäkringsförmedling (FfmL) samt i föreskrifter från Finansinspektionen. Förmedlaren ska enligt lag och föreskrifter utföra sitt uppdrag genom att omsorgsfullt iaktta kundens intresse samt genom att beakta s.k. god försäkringsförmedlingssed. Försäkringsförmedlaren är därutöver skyldig att vidarebefordra sådan information om försäkringsavtalet, gällande förköps- och efterköps-

information, som försäkringsgivaren är skyldig att lämna till försäkringstagaren.

Försäkringsgivarens skyldighet att lämna information till försäkringstagaren regleras i försäkringsavtalslagen (2005:104) (FAL). Informationen avser sådan förköps- och efterköpsinformation som försäkringstagaren behöver för att kunna bedöma kostnaden och omfattningen av försäkringen. Det är följaktligen denna information som förmedlaren är skyldig att vidarebefordra till försäkringstagaren.

Både försäkringsförmedlaren och försäkringsgivaren är på så sätt ansvariga att vidarebefordra respektive lämna information till

---

Artikeln utgör ett sammandrag av Eva Wågbergs uppsats "Försäkringsförmedlarens ansvar" (10 p) vid Linköpings universitet, affärsjuridiska programmet, våren 2007. Handledare: professor Harald Ullman.

försäkringstagaren. Parternas informationsplikt regleras således i två olika lagar, FfmL och FAL, vilka enligt lagtexten inte har några tydliga hänvisningar eller kopplingar till varandra. På grund av de två olika lagarna samt tolkningen av förmedlarens rådgivnings- och upplysningsplikt är ansvarsfördelningen av informationsplikten enligt min mening relativt oklar. Diskussionen kring försäkringsförmedlarens ansvar har förekommit i praxis och var aktuell redan år 1992 i en för branschen känd tvist; NJA 1992 s 782, det s.k. Södertäljefallet.

I min uppsats *Försäkringsförmedlarens ansvar* behandlar jag vilket ansvar som följer för försäkringsförmedlaren av försäkringsförmedlarens verksamhetsbegrepp. Jag undersöker också hur försäkringsförmedlarens ansvar påverkas av försäkringsgivarens ansvar enligt FAL.

Förmedlarens ansvar i förhållande till försäkringsgivarens ansvar

Försäkringsgivaren har genom FAL ett förhållandevis långtgående ansvar för att försäkringstagaren ska få det försäkringsskydd som denne kan förvänta sig. Vid konsumentförsäkring är försäkringsgivaren enligt 2 kap 1-3 §§ FAL skyldig att lämna information till försäkringstagaren. Försäkringsgivaren bär detta ansvar ensam i den situation då försäkringstagaren vänder sig till försäkringsgivaren direkt. Det torde inte vara någon som ifrågasätter försäkringsgivarens eget ansvar i en sådan situation. Försäkringsgivaren är ju den part som erbjuder försäkringen till kunden och är därmed den part som bör åläggas detta ansvar. Det bör dock framhållas att det i denna situation naturligtvis är försäkringstagarens ansvar att sätta sig in i de erbjudna försäkringsvillkoren.

Det förekommer dock situationer där försäkringsgivarens ansvar att lämna informa-

tion till försäkringstagaren förändras. Sedan den nya FAL trädde i kraft år 2006 anges i 8 kap 1 § FAL att de skyldigheter som gäller för försäkringsgivaren, enligt 2 kap 1-7 §§ FAL, även ska tillämpas vid företagsförsäkring. Skyldigheten gäller emellertid endast om det inte kan antas att kunden saknar behov av informationen. Denna regel saknade motsvarighet i den gamla Försäkringsavtalslagen (1927:77). Försäkringsgivaren har alltså en skyldighet enligt FAL att ge information till försäkringstagaren och samtidigt en möjlighet att bedöma att försäkringstagaren inte behöver någon information.¹ Enligt min mening kan denna dubbla funktion vara befogad att kritisera. Försäkringsgivaren kan mot denna bakgrund anse att försäkringstagaren inte alls behöver information om försäkringen och på grund av sin bedömning kan försäkringsgivaren således inskränka sin egen lagstadgade informationsskyldighet. I lagens förarbeten nämns att så kan vara fallet om en försäkringsförmedlare företräder försäkringstagaren, i vart fall vid företagsförsäkring, mot försäkringsgivaren.²

Enligt FfmL är förmedlaren endast skyldig att vidarebefordra den information som försäkringsgivaren är skyldig att lämna enligt FAL.³ Här finns det därmed risk för att försäkringsgivaren inte anser sig skyldig att ge information till försäkringstagaren, på grund av att en förmedlare företräder kunden. Samtidigt kan förmedlaren anse sig vara skyldig att endast vidarebefordra den information som förmedlaren faktiskt har erhållit från försäkringsgivaren. Med en bokstavstolkning torde det i denna situation finnas en risk för ett glapp i informationsskyldigheten till försäkringstagaren. Min frågeställning om hur långt försäkringsgivarens informationsskyldighet kan begränsas, och om förmedlarens ansvar är ämnat att helt eller delvis ersätta försäkringsgivarens ansvar, torde därmed vara berättigad.

Försäkringsförmedlarens roll

En förmedlare uppträder just som förmedlare. Med andra ord är förmedlaren en mellanman som företräder försäkringstagaren mot försäkringsgivaren.⁴ Försäkringsförmedlaren är på så vis inte någon försäkringsgivare och bör enligt min uppfattning inte heller ikläda sig försäkringsgivarens skyldigheter. Genom lagstiftarens ordval i FfmL att *vidarebefordra* information kan denna tankegång styrkas. Förmedlaren kan då endast anses skyldig att förmedla den information som försäkringsgivaren är skyldig att lämna till kunden och som förmedlaren faktiskt har fått sig tillhanda. Det som försvårar denna förhållandevis enkla argumentering är att förmedlaren genom sin rådgivnings- och upplysningsskyldighet är skyldig att förtydliga och komplettera den information som försäkringsgivaren är skyldig att lämna. Hur långtgående är förmedlaren ansvar i förhållande till rådgivnings- och upplysningsskyldigheten? Kan denna skyldighet komma att ersätta försäkringsgivarens skyldigheter enligt FAL?

Förtydliga och komplettera information bör enligt min mening inte ges någon annan betydelse än att förklara ett av försäkringsgivaren författat försäkringsvillkor, eller att komplettera information i det fall någon uppgift saknas, eller som på något annat sätt är av betydelse för att säkerställa det försäkringsbehov som är specifikt för kunden. Jag menar att en sådan skyldighet därmed inte bör vara så långtgående att försäkringsgivarens informationsskyldighet helt faller bort.

Det förekommer olika uppfattningar i denna fråga. Till exempel menar Tom Riese att förmedlaren övertar försäkringsgivarens skyldighet att ge information om viktiga bestämmelser i försäkringsvillkoren som annars borde fullgöras av försäkringsgivaren.⁵ Med denna uppfattning åläggs förmedlaren ett stort ansvar och enligt min tolkning av detta menas att försäkringsgivarens ansvar kan falla bort i

sin helhet. Förmedlaren överbygger således genom sitt expertkunnande det ”glapp” som kan uppstå på grund av försäkringsgivarens inskränkta informationsskyldighet. Med andra ord är förmedlaren expertkunnande med ett sådant resonemang den länk som förbinder de båda parternas informationsskyldighet, för att på så vis likställas med försäkringsgivarens ursprungliga informationsskyldighet. Det är dock intressant att titta närmare på följden av en sådan ansvarsfördelning. Låt säga att en försäkringstagare vänder sig till en förmedlare för att söka efter önskat försäkringsskydd. Förmedlaren vänder sig i sin tur till en försäkringsgivare för att inhämta information om försäkringen. Försäkringsgivaren kan i det läget anse att dennes informationsskyldighet inskränks, varefter försäkringsförmedlaren själv informerar försäkringstagaren om viktiga villkor. En skada inträffar och försäkringstagaren vänder sig till försäkringsgivaren för att anmäla skadan. Försäkringsgivaren kan i denna situation anse att förmedlaren ansvar att framhålla viktiga försäkringsvillkor inte är uppfyllt och att försäkringsgivaren därmed inte anser sig ersättningskyldig. Försäkringstagaren får i så fall vända sig till förmedlaren med sitt ersättningskrav, förmedlaren kan därmed anses ersättningskyldig och ersättning betalas från dennes ansvarsförsäkring. På detta sätt får försäkringsgivaren ett skydd av förmedlaren ansvar, trots att försäkringsgivaren själv har ett förhållandevis långtgående ansvar enligt FAL. Frågan är om detta var lagstiftarens avsikt. Jag menar att försäkringsgivaren trots allt är den part som har åtagit att ansvara för risken att försäkringsfall inträffar. Dessutom har försäkringsgivaren själv bedömt att försäkringstagaren inte är i behov av informationen.

I mina studier har jag intervjuat bl.a. företrädare för Svenska försäkringsförmedlarnas förening (SFM), vilka anser att det inte bör vara möjligt för försäkringsgivaren att inskränka sin lagstadgade informationsskyldig-

het endast på grund av att en förmedlare företräder kunden. Jag håller med SFM i denna åsikt. Försäkringsgivarens ansvar att lämna information bör enligt min mening kvarstå oförändrad, vilket leder till att försäkringsgivaren är skyldig att författa tydliga villkor och dessutom framhålla de försäkringsvillkor som är av betydelse för försäkringstagaren. Förmedlaren bör dock, på grund av sin rådgivnings- och upplysningsskyldighet, i sin tur för försäkringstagaren framhålla och förtydliga de viktiga villkor som försäkringsgivaren har författat. Eftersom förmedlaren får anses, till skillnad från försäkringsgivaren, vara väl insatt i försäkringstagarens försäkringsbehov kan det även vara nödvändigt för förmedlaren att komplettera försäkringsvillkoren. Detta stämmer dessutom väl överens med innebörden av god försäkringsförmedlingssed. I denna del delar jag Rieses uppfattning om att förmedlarens expertkunnande får vara den länk som gör de båda parternas informationskyldighet likvärdigt med försäkringsgivarens ursprungliga ansvar, men endast i det arbete som det innebär för förmedlaren att komplettera och säkerställa försäkringskyddet.

Förmedlarens ansvar i förhållande till försäkringstagarens ansvar

För att klargöra försäkringsförmedlarens ansvar beaktar jag även hur förmedlarens ansvar påverkas i förhållande till försäkringstagarens ansvar enligt FAL.

Försäkringstagaren har enligt FAL en skyldighet att lämna korrekta uppgifter till försäkringsgivaren.⁶ Lämnas uppgifterna istället till en förmedlare har denne i sin tur en skyldighet att vidarebefordra uppgifterna på ett korrekt sätt.⁷ I en situation där förmedlaren på grund av försummelse har lämnat förvanskade uppgifter till försäkringsgivaren torde det inte finnas någon invändning om att förmedlaren får ansvara för sin egen försummelse och

därmed får ersätta försäkringstagaren. Där emot bör det finnas anledning att anmärka på det ansvar som följer för förmedlaren i det fall försäkringstagaren själv har lämnat oriktiga uppgifter till förmedlaren, vilka sedan har vidarebefordrats till försäkringsgivaren. Diskussioner har förekommit angående om förmedlaren har ett ansvar att kontrollera de av försäkringstagaren lämnade uppgifterna. Ett sådant ansvar får i så fall till följd att försäkringstagaren får möjlighet till ett bättre skydd på grund av förmedlarens ansvar jämfört med om försäkringstagaren vänt sig till försäkringsgivaren direkt.⁸ Detta kan illustreras med följande exempel.

Försäkringstagaren vänder sig till förmedlaren och lämnar de av försäkringsgivaren begärda uppgifterna. Av oaktsamhet lämnar försäkringstagaren en felaktig uppgift till förmedlaren, som sedan vidarebefordras till försäkringsgivaren. En skada inträffar och det visar sig först då att försäkringsgivaren har grundat sitt åtagande på en felaktig uppgift. Om försäkringsgivaren hade känt till den riktiga uppgiften hade man inte erbjudit försäkringen till kunden. Försäkringstagaren får därmed ingen ersättning från försäkringsgivaren. I denna situation kan försäkringstagaren istället vända sig till förmedlaren med sitt ersättningsanspråk. På grund av förmedlarens expertkunnande kan denne bli ersättningskyldig och därmed få betala ersättning genom sin ansvarsförsäkring. Om kunden där emot hade lämnat den felaktiga uppgiften direkt till försäkringsgivaren hade kunden försuttit sin chans till ersättning redan på grund av försäkringsgivarens nekande till ersättning. Försäkringstagaren har alltså, genom att anlita en förmedlare, en ytterligare möjlighet till ersättning.

Att försäkringstagaren får en större möjlighet till ersättning kan måhända berättigas i det fall försäkringstagaren är konsument. Det kan dock vara intressant att framhålla att försäkringstagaren inte alltid är konsument och att

därmed även en näringsidkare får denna förbättrade möjlighet till ersättning. Det bör dessutom understrykas, liksom Preben Lyngsø framhåller i en artikel i NFT, att försäkringsgivaren på detta sätt kan inskränka sitt ansvar genom att peka på försäkringsförmedlarens ansvar samt att förmedlaren på detta vis har ett strängare ansvar än försäkringstagaren själv.⁹

På grund av att försäkringstagarens ansvar att lämna korrekta uppgifter regleras enligt FAL bör inte försäkringstagarens ansvar inskränkas om denne vänder sig till en förmedlare. Jag kan i mina studier inte finna någon anledning till att förmedlaren ska åläggas ett strängare ansvar än försäkringstagaren själv. Visserligen har förmedlaren genom sin rådgivnings- och upplysningskyldighet ett ansvar att inte förvansa de av försäkringstagaren lämnade uppgifterna, något som måste vara ett självklart ansvar i rollen som förmedlare och därmed ett motiverat ansvar. Förmedlaren bör på grund av sitt expertkunnande naturligtvis också ingripa i det fall han eller hon upptäcker en uppgift som är felaktig. Att dessutom ålägga förmedlaren att kontrollera försäkringstagarens samtliga uppgifter anser jag däremot inte vara motiverat. Ett sådant ansvar får till följd att ansvarsfördelningen mellan parterna inte är jämn, utan istället dominerar på förmedlaren.

Jag vill framhålla att jag är väl medveten om att försäkringsförmedlaren, då försäkringstagaren är konsument, i och för sig ska kontrollera så att försäkringstagarens uppfattning om sitt försäkringsbehov inte grundar sig på felaktiga utgångspunkter. En undersökning av försäkringsbehov torde exempelvis handla om att kontrollera försäkringstagarens redan befintliga försäkringar och hur väl omfattande dessa är. Förmedlarens ansvar att undersöka försäkringsbehovet kan därmed enligt min mening inte likställas med ett ansvar att kontrollera försäkringstagarens lämnade uppgifter.

Detta ställningstagande kan styrkas av att

inte heller försäkringsgivaren har något ansvar att kontrollera försäkringstagarens uppgifter i det fall då försäkringstagaren direkt vänder sig till försäkringsgivaren. Försäkringstagaren bär i en sådan situation själv ansvaret för att dennes uppgifter är korrekta och en felaktig uppgift kan leda till att försäkringsgivaren helt eller delvis vägrar ersättning för skadan.

Förmedlarens verksamhetsbegrepp

För att få en uppfattning om hur förmedlarens verksamhet och ansvar förstås av branschen har jag under mina studier varit i kontakt med olika parter, såsom t.ex. försäkringsgivare, försäkringstagare, försäkringsförmedlare och Finansinspektionen. Några av de intervjuade parterna anser att förmedlarens verksamhetsbegrepp är relativt oklart och därmed anses även förmedlarens ansvar tämligen oklart. Man menar att verksamhetsbegreppet inte är helt utmejslat och att det därför finns risk för expanderingsbegreppet och ”övertramp” av förmedlaren. En sådan risk torde med stor sannolikhet innebära att det förekommer att förmedlare i vissa fall bedriver otillåten verksamhet, vilket också en av de intervjuade parterna framhåller.

Den sedan år 2005 gällande definitionen av försäkringsförmedlaren fick genom lydelsen ”... lägga fram, föreslå eller utföra annat förberedande arbete inför ingåendet av försäkringsavtal, eller att ingå sådana avtal, eller att bistå vid förvaltning och fullgörande av sådana avtal...”¹⁰ enligt min uppfattning en mer svårtolkad innebörd. Själva ordet förmedla förekommer således inte i den nu aktuella definitionen, istället anges ”lägga fram, föreslå eller utföra annat förberedande arbete”. Med denna lydelse bör det finnas risk för att tolka verksamhetsbegreppet på olika sätt och därmed att begreppet förekommer i åtminstone några olika versioner. Kan förmedlaren med denna betydelse exempelvis själv

skapa den försäkringslösning som försäkringstagaren efterfrågar genom att själv utveckla den efterfrågade försäkringsprodukten? Eller kan förmedlaren till och med i förväg skapa försäkringsprodukter för att vid tillfälle erbjuda denna till försäkringstagaren? Vid jakande svar på dessa frågor ikläder sig förmedlaren enligt min uppfattning rollen som försäkringsgivare och därmed raderas praktiskt taget rollen som försäkringsförmedlare. I ett sådant fall bör förmedlarens ansvar utökas till att helt sammanfalla med försäkringsgivarens.

Att försäkringsförmedlarens verksamhetsbegrepp innebär en yrkesmässig verksamhet utövad av personer som uppträder som förmedlare, mellan personer som söker försäkring och försäkringsföretag, torde vara helt klart.¹¹ Även förberedande arbete inför ingåendet av sådana försäkringsavtal och bistående vid administreringen får anses ingå i försäkringsförmedlarens verksamhet utan möta några särskilt svårbesvarade frågor. Däremot anser jag att orden ”förvalta och fullgöra avtalen” är svårare att bestämma en innebörd av. Likaså möter innebörden av ”att lägga fram eller föreslå försäkringar inför ett försäkringsavtal” enligt min mening frågor som pekar på svårigheter att enkelt bestämma betydelsen av verksamhetsbegreppet. Jag menar dock att, som namnet antyder och som branschen i stort är överens om, en försäkringsförmedlare är en mellanhand som förmedlar kontakter. Således bör förmedlaren inte själv utveckla och erbjuda försäkringsprodukter för att på så sätt ikläda sig försäkringsgivarens skyldigheter.

I detta avseende är det även intressant att beakta det krav på oberoende som följer av god försäkringsförmedlingssed. En oberoende försäkringsförmedlare ska nämligen endast företräda försäkringstagarens intressen mot försäkringsgivaren.¹² På grund därav får en oberoende förmedlare inte företräda en viss försäkringsgivare, utan ska istället vara fri att välja försäkringslösning med utgångs-

punkt från kundens önskemål och behov. Mot denna bakgrund torde det vara svårt att försvara att förmedlaren ska överta försäkringsgivarens ansvar. I en situation där förmedlaren övertar försäkringsgivarens lagstadgade ansvar att lämna information, eller till och med formulera försäkringsgivarens information, bör förmedlaren nästintill anses företräda försäkringsgivaren. En sådan dubbel roll kan på grund av de allmänna råden för god försäkringsförmedlingssed inte anses vara riktig. Detta är enligt min mening ytterligare ett argument för att förmedlaren inte kan överta försäkringsgivarens lagstadgade skyldighet att lämna information.

God försäkringsförmedlingssed

Försäkringsförmedlaren har som tidigare nämnts ett ansvar att förtydliga och komplettera informationen från försäkringsgivaren till försäkringstagaren. Detta ansvar följer av god försäkringsförmedlingssed samt förmedlarens rådgivnings- och upplysningsskyldighet. Fråga uppkommer om marknadsutvecklingen kan ha förändrat innebörden av begreppet god försäkringsförmedlingssed till att vara mer omfattande. I förarbeten till den nu gällande FfmL menar man dock att god försäkringsförmedlingssed inte bör ges någon annan innebörd än vad som tidigare avsågs.¹³

På grund av sin rådgivnings- och upplysningsskyldighet bär förmedlaren ett ansvar att beakta kundens specifika försäkringsbehov. Jag menar att försäkringsförmedlaren i detta arbete bör säkerställa att försäkringsvillkoren stämmer väl överens med det efterfrågade försäkringsskyddet. Förmedlaren bör även framhålla betydelsefulla villkor för försäkringstagaren. Vidare bör förmedlaren be att få kompletterande information från försäkringsgivaren i de fall förmedlaren anser att detta är nödvändigt.

Parternas ansvar i praxis

I mitt arbete har jag studerat den praxis som behandlar förmedlarens ansvar. Jag har i min uppsats valt att analysera tre av dessa rättsfall för att belysa de frågor som är avgörande för förmedlarens ansvar och hur domstolen beaktar parternas ansvarsfördelning. Jag har dock inte funnit något avgörande som bedömt försäkringsförmedlarens ansvar utifrån den nya FfmL. Vägledning för parternas ansvarsfördelning bör ändå kunna hämtas från tidigare avgöranden.

I det kända rättsfallet, NJA 1992 s 782, var försäkringsgivarens information angående premiebetaling bristfällig. Högsta domstolen ansåg att det var förmedlarens ansvar att förtydliga och förklara vad som var nödvändigt att iakttas gällande premiebetalningen för försäkringstagaren, ett hotell i Södertälje. Eftersom försäkringstagaren inte betalade försäkringspremien i tid var inte försäkringen gällande när hotellet drabbades av skada som uppkom genom brand. På grund av att förmedlarens underlåtenhet att informera hotellet om villkoret för premiebetalningen menade domstolen att förmedlaren hade åsidosatt det ansvar som uppdraget förutsatte. Högsta domstolens dom innebär, som jag uppfattar den utifrån den nu gällande lagstiftningen, att försäkringsgivarens ansvar inskränks och att förmedlaren övertar försäkringsgivarens ansvar i motsvarande mån. Det kan naturligtvis ifrågasättas om en sådan jämförelse överhuvudtaget är riktig, men likväl anser jag att det är en intressant jämförelse. Vidare menar domstolen att försäkringstagarens skyldighet att sätta sig in i försäkringsvillkoren inskränks då en förmedlare företräder denne. Till och med försäkringstagarens huvudförpliktelse, att betala försäkringspremien, anses av domstolen begränsas i det fall en förmedlare uppträder som part mellan försäkringsgivare och försäkringstagare.

I det andra rättsfallet, RH 1999:11, över-

lämnade försäkringsgivaren försäkringsvillkoren till förmedlaren. Förmedlaren vidarebefordrade dessa till försäkringstagaren. Försäkringstagaren, en näringsidkare som yrkesmässigt hanterade stöldbegärlig egendom, uppmärksammade inte ett betydelsefullt villkor gällande nyckelhantering och skada uppkom efter en tid. Försäkringsgivaren utbetalade inte ersättning på grund av att försäkringstagaren inte hade följt det villkor som gällde för nyckelhantering. Hovrätten ansåg dock att försäkringsvillkoret var klart och tydligt formulerat och menade att det låg i försäkringstagarens eget intresse att sätta sig in i försäkringsvillkoren. Enligt min mening beaktas i detta avgörande förmedlarens ansvar i förhållande till försäkringsgivarens ansvar. Förmedlaren vidarebefordrade försäkringsgivarens villkor och försäkringsgivaren lämnade information gällande försäkringsvillkoren. Även försäkringstagarens eget ansvar att sätta sig in i villkoren beaktas av domstolen.

I det tredje rättsfallet, Svea Hovrätt Mål nr T 4347-02, bedöms förmedlarens fullmakt. Av någon anledning får vare sig förmedlaren eller försäkringstagaren premieavin sig tillhanda. Förmedlaren ansågs ha ett ansvar för att undersöka varför inte premieavin hade översänts. Dessutom ålåg det förmedlaren, enligt hovrätten, att närmare ta reda på villkoren för premiebetaling samt avtalets förfallotid. Försäkringstagaren själv hade ju trots allt mottagit ett försäkringsbrev från försäkringsgivaren. Jag menar att hovrätten här inte i tillräcklig grad beaktat försäkringstagarens ansvar. Hovrätten diskuterar heller inte försäkringsgivarens ansvar och synes mena att detta ansvar helt bortfaller i den situation då en förmedlare företräder försäkringstagaren.

Av de ovan angivna rättsfallen framgår att rättspraxis ger uttryck för att förmedlaren har ett relativt långtgående ansvar i förhållande till både försäkringstagaren och försäkringsgivaren. Min mening är att endast ett av dessa tre rättsfall, nämligen RH 1999:11, tar till-

räcklig hänsyn till samtliga berörda parter ansvar såsom det för närvarande föreskrivs i såväl FAL som FfmL. Frågan är mot denna bakgrund om praxis kan komma att förändra det ansvar som tidigare har ålagts förmedlaren, främst med tanke på att försäkringsgivaren och försäkringstagaren också bär ett ansvar enligt FAL. Min uppfattning är att domstolen bör bedöma förmedlarens ansvar enligt FfmL och mäklaruppdraget, dessutom bör försäkringstagarens samt försäkringsgivarens ansvar enligt FAL beaktas i motsvarande mån.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis anser jag att förmedlaren ansvarar för att vidarebefordra de av försäkringsgivaren formulerade villkoren. På grund av förmedlarens rådgivnings- och upplysningsskyldighet, som följer av god försäkringsförmedlingssed, krävs det att denne undersöker och säkerställer att försäkringen verkligen motsvarar de av försäkringstagaren ställda kraven. Orsakar förmedlaren på grund av oaktsamhet eller uppsåt en skada i detta arbete är förmedlaren ersättningsskyldig mot försäkringstagaren. När försäkringstagaren vänder sig till en förmedlare får således försäkringstagaren ett större skydd av förmedlarens rådgivnings- och upplysningsansvar än om försäkringstagaren vänt sig direkt till försäkringsgivaren, vilket också enligt min mening är helt rättvist. Detta ansvar inskränker dock inte försäkringstagarens ansvar. Vidare får även försäkringsgivaren en viss lindring av sitt ansvar genom förmedlarens rådgivnings- och upplysningsansvar. Försäkringsgivarens kunskap om försäkringstagaren kan inte helt likställas med förmedlarens. Annat är det när försäkringstagaren vänder sig till försäkringsgivaren direkt. Detta skydd inskränker i sig dock inte enligt min uppfattning försäkringsgivarens eget ansvar att lämna information samt författa tydliga villkor. Likaså har fond-

bolag, förvaltningsbolag och fondföretag skydd av försäkringsförmedlarens krav att följa god försäkringsförmedlingssed.¹⁴ Jag kan inte finna någon anledning att ålägga förmedlaren ett strängare ansvar än vad som ovan har nämnts. Med min bedömning av parternas ansvarsfördelning minskar försäkringsförmedlarens ansvar något, jämfört med vad som för närvarande kan utläsas från praxis.

Det bör observeras att mitt ställningstagande gäller under förutsättning att försäkringsförmedlaren har rollen som förmedlare. Vid en utökning av förmedlarens roll, till att exempelvis omfatta arbete att utveckla och erbjuda försäkringsprodukter till försäkringstagaren, påverkas givetvis förmedlarens ansvar till att sannolikt sammanfalla med försäkringsgivarens ansvar enligt FAL. Med beaktande av att försäkringsförmedlarens verksamhetsbegrepp för närvarande inte är helt klartgjort kan således förmedlarens ansvar komma att utökas. Min mening är dock att försäkringsförmedlarens verksamhetsbegrepp inte kan vara avsett att omfatta det arbete som en försäkringsgivare utför, eftersom förmedlarens roll som mellanhand i sådant fall inte föreligger.

Noter

- ¹ FAL 8 kap 1 §.
- ² Prop. 2003/04:150 s 207.
- ³ FAL 6 kap 5 §.
- ⁴ Hugo Tiberg, Rolf Dotevall, Mellanmansrätt, s 133, Nionde upplagan år 1997, Nordstedts Juridik.
- ⁵ Försäkringsförmedling, Tom Riese, s 53, Upplaga 2:1 år 2006, Studentlitteratur.
- ⁶ FAL 2 kap, FAL 8 kap 1-3 §§.
- ⁷ FfmL 6 kap 5 §.
- ⁸ Preben Lyngsö, NFT 4/1992, s 363.
- ⁹ Preben Lyngsö, NFT 4/1992, s 363.
- ¹⁰ 2002/03/EG
- ¹¹ 77/92/EEG Art. 2.3
- ¹² FFFS 1995:52 1 kap.
- ¹³ Prop. 2004/05 s 98.
- ¹⁴ 5 kap 7 § FfmL.